

03457047

STENOGRAFSKE BELEŠKE

sa 5. sednice

VRHOVNOG SAVETA ODBRANE
ODRŽANE 7. AVGUSTA 1992.
GODINE

Sednica je počela s radom u 19,15 sati.

Prisustvovali su: akademik Dobrica Ćosić, predsjednik SRJ - predsjednik Vrhovnog saveta; mr Momir Bulatović, predsjednik Predsedništva Republike Crne Gore - član Vrhovnog saveta; Pavle Bulatović, savezni ministar za unutrašnje poslove; general-pukovnik Života Panić, načelnik Generalštaba Vojske Jugoslavije; Milo Djukanović, predsjednik Vlade Republike Crne Gore; Zoran Sokolović, ministar unutrašnjih poslova Republike Srbije; general-pukovnik Pavle Strugar, komandant II armije Vojske Jugoslavije; pukovnik Slavko Krivošija, sekretar Vrhovnog saveta odbrane.

(Sednicu je tonski snimao Jordan Živanović, šef Stenografske grupe, koji je, zajedno sa Stanom Gapić, višim debatnim stenografom - redaktorom i Draganom Stambelićem, debatnim stenografom, skinuo beleške sa magnetofonske trake).

DOBRICA ĆOSIĆ:

Milošević se izvinio - ne može da dođe.
Pukovniče, šta je sa Božovićem?

SLAVKO KRIVOŠIJA:

Obavešten je; šef Kabineta j... će doći.

MILO DJUKANOVIĆ:

Ako je tako - on neće doći.
je u Budvi. Dobio sam informaciju, p...
vati s nama.

am, on

će p...

DOBRICA ĆOSIĆ:

Dobro, predlažem da počnemo s radom.

Sednica je sazvana na inicijativu gospodina Bulatovića.

Za današnju sednicu predlažem sledeći

DNEVNI RED:

1. SITUACIJA U PLEVLJIMA

2. SITUACIJA U ZEMLJI - MOGUĆNOST NAPADA I IZVOĐENJA VOJNE INTERVENCIJE

Da li ima predloga za izmenu i dopunu dnevnog reda? (Nema)

Konstatujem da je usvojen predloženi dnevni red.

Što se tiče prve tačke dnevnog reda, ono što znam, to je da je stanje vrlo ozbiljno i dramatično. Ne znam koliko se promenila do danas. Zamoliću gospodina Bulatovića da nas izvesti o prilikama.

Hteo bih da čujem nešto i o vašim procenama i mogućnostima napada na nas i izvođenja vojne intervencije, koja se ovako snažno - i koliko mi je poznato - nikad tako jedinstveno ne najavljuje sa Zapada.

Prelazimo na prvu tačku dnevnog reda:

1. SITUACIJA U PLEVLJIMA

Izvolite.

Ja

ja zn

ak, da n

MOMIR BULATOVIĆ:

Gospodine predsjedniče,

Zahvaljujem Vam se što ste prihvatili inicijativu. Smatrao sam dužnošću, s ozbirom na sinoćne dosta drastične okolnosti, da održimo današnju sjednicu, jer smo ovom problemu posvetili naše prethodne zaključke i, vjerovatno, nedovoljno uspješnom realizacijom tih naših zaključaka, došlo je do usložnjavanja problema u Pljevljima.

Utisci, koje neposredno nosim iz te sredine, nešto su povoljniji; jer, čini se da je poslije jedne eskalacije velikog nezadovoljstva, sinoć došlo do smirivanja stanja. Na žalost, uopšte je veoma teško procijeniti kako će to stanje i ta smirenost potrajati, mada smo neke političke, prije svega, aktivnosti i korake preduzeli u javnim kontaktima i obraćanjima predstavnika Narodne i Srpske radikalne stranke koju je, u razgovorima sa mnom, predstavljao taj nesrećnik, major Čeko, koji je juče bio uhapšen i koji teško može biti okarakterisan kao normalan čovjek; on će se neposredno obratiti javnosti i garantovaće da je njegova stranka za mir, da ne misli da ugrožava nikoga. Taj kompleks političke pripreme smo možda uradili na solidan način.

Čitavo vrijeme, sa mnom su u razgovorima učestvovali predsjednik Opštine, koga ste inače, kao humanistu i pisca, upoznali i neobično ga uvažavaju tamo sve političke partije; i učestvovao je general Damjanović, komandant Podgoričkog korpusa, koji sve naše sagovornike informisao o aktivnostima koje će raditi Vojska Jugoslavije u cilju obezbjeđenja zaštite prostora.

Problem nastaje u tome što mi, i dan danas, nemamo sigurnu informaciju o tome, niti imamo prave mehanizme da zaustavimo vršljanje nekih drugih paravojnih formacija koje prelaze preko tog terena. Utisak je da, u toj sredini, ljudi koji su, na neki način, poznanici i vezani jedni s drugima, teško da bi izazvali veće sukobe i nesporedume; ali, kroz Pljevlja stalno prolaze konvoji sa naoružanim ljudima. Recimo,

juče je kroz Pljevlje kružio kamion sa dva protivavionska topa, bez ikakve mogućnosti da te ljude bilo ko zaustavi.

Imali smo problem koji moramo da razriješimo koji se sada razriješava - problem unutar Ministarstva unutrašnjih poslova. Naime, dugo vremena je ta teritorija, kao granična, služila kao prostor gdje su se ukrštale i kretale različite formacije, najčešće one koje su uz pomoć i organizaciju armije išle prema Srpskoj republici Bosni i Hercegovini. Sada su te aktivnosti u nešto manjem intenzitetu, ali se i dalje odvijaju. Juče smo imali, malte ne, jednu tihu pobunu u našem Ministarstvu unutrašnjih poslova, tako da su danas 22 radnika Centra bezbjednosti Pljevlja dobila rješenja o suspendaciji, jer nisu htjeli da se suprotstave i da brane Ustav i zakon; nisu htjeli da se suprotstave toj masi koja je bila ispred.

Sinoć smo našli to neko najbolje rješenje - čovjek je pušten. Danas se, znači, otvara prostor za politički rad, djelovanje i za naknadnu analizu.

Nesporno je utvrđeno da su Pljevlja juče bila blokirana iz tri pravca; bile su podignute barikade, ali se još uvijek ne zna koliko je ljudi učestvovalo u svemu tome. Uglavnom, na prvu kriznu situaciju koja se desila u tom gradu, ogroman broj ljudi je potegao naoružanje. Postoje paravojne formacije u Pljevljima.

Moram, prije svega, da istaknem da me čudi da nismo našli ni jednu jedinu rečenicu o paravojnim formacijama u onoj informaciji koju nam je general Panić ranije dao; paravojnim formacijama sa ove, uslovno rečeno, naše strane - o "Bijelim orlovima", Srpskoj gardi i nekim četničkim organizacijama koje nesmetano vršljaju i djeluju.

Svi naši narodi da uvjerimo svijet kako smo za mir - "padaju u vodu" pred činjenicom da je taj samozvani pukovnik Radović, koji je nekadašnji sarješina JNA, a koga je šešelji promovisao u pukovnika, za jučerašnju emisiju koju je dao Studio Televizije Crne Gore, izjavio da ima svoje

snage, da će oni da pokolju sve Muslimane, da je njihov metod političke borbe - na nož; i samo sticajem srećnih okolnosti novinar to nije pustio. Jednostavno, mislim da dolazimo u situaciju da ne kontrolišemo ni teren, ni teritoriju; da se samozvani komandanti i samozvane formacije kreću i daju izjave koje su katastrofalne za naš međunarodni položaj, a da nemamo apsolutno nikakve snage da taj prostor pokrijemo.

Sada u Pljevljima ima - 73 vojnika. Ta 73 vojnika treba da pokriju, kako su me obavijestili, punktove granice sa Bosnom i Hercegovinom. Oni tu granicu ne mogu da pokriju, niti ih ima dovoljno, niti mogu taj posao da obave.

Znam da je general Panić tu potpuno u pravu kada kaže da je takva naša vojska, da su to mladi momci, djeca koja su juče bila strašno uplašena. Ali, mi smo juče u Pljevljima bili na ivici međunacionalnog sukoba i mogao se sav taj negativni potencijal okrenuti protiv Muslimana i da se te noći završi sudbina i egzistencija Muslimana u Pljevljima. Kakva bi to katastrofa bila, sa stanovišta našeg međunarodnog položaja, apsolutno ne treba govoriti.

Možda malo konfuzno, ali to bi bio osnovni presjek sadašnjeg stanja. Da bismo ovaj politički poduhvat mogli, na neki način, da osnažimo, mislim da ostaju dva pitanja i dalje veoma aktuelna.

Prvo pitanje je pružanje podrške tim paravojnim formacijama. Kako i na koji način da se oni nalaze osokoljenim i stalo traže neku zaštitu, tvrdeći da je nalaze u rukovodstvu armije? To je pitanje koje smo prošli put načeli.

Drugo pitanje su veze tih paravojnih formacija sa Ministarstvom unutrašnjih poslova Srbije. Prema podacima koje mi imamo i koje smo vam prije prezentirali, i sada prema podacima koje naš MUP dokumentuje, a mislim da je i ministar Bulatović oko toga obaviješten, imamo činjenicu da je, otprilike, 350 cijevi podjeljeno od strane Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije građanima Pljevalja; da ima

najsavremenijih puškomitraljeza - osam ili devet; da se pripadnici tih formacija aspolutno ne osjećaju dužni ni prema vlastima i organima Republike Crne Gore, ni prema vojnim tima. To bi bilo ono što smatram da bi trebalo da bude tema našeg razgovora - kako realizovati naš prethodne zaključke s prethodnog sastanka, u vezi tog pitanja?

Inače, ovaj Čeko, koji govori istinu ili tvrdi - danas mu dolazi 80 ljudi, sutra 300, a preko 500; traži saradnju sa armijom da oni prodju, ~~šavom~~ odu se da se bore oko Goražda.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Šta je sa tim pukovnikom, o kojem ste govorili?

MOMIR BULATOVIĆ:

Ustanovili smo da je to samozvani pukovnik, koji je nekada bio aktivno vojno lice. ~~Imamo~~ smo iskreni, nama su te paravojne formacije jedno vrijeme trebale. Sada predstavljaju veliki balast i poteškoću. Na bazi tih prethodnih aktivnosti, sada su ljudi promijenili tabor - sada je to neka Šešeljeva vojska, njegovi činovi.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Da li je samo Šešeljeva? Imate li potpunije podatke? Da li je tu i Jovićeva - "Beli orlovi"?

PAVLE BULATOVIĆ:

Većinom su Šešeljevi.

MOMIR BULATOVIĆ:

Ima još jedna stvar - ne možemo uopšte da sigurni kome oni pripadaju, jer oni nikoga ne priznaju. ~~Imaju~~ imaju samo sebe, svoju lokalnu moć i svoju silu.

Taj Čeko, za koga tvrde da je veliki Srbin i patriota, ima 40-50 ljudi na svojoj vezi: ali je prije dana otišao u Goražde samo sa dvojicom ljudi. On ne može se bori, ne može te ljude da pokrene. Istovremeno, ima nam prave zulum po Pljevljima.

DOBRICA ČOŠIĆ:

Da, oni su ratnici u pozadini.

Imam pitanje precizno za Vas, a Vi ga, razumijevajući, proširite svojim stavom - da li možete da potvrdite ili pokažete da Vojska Jugoslavije, odnosno njeni oficiri i štabovi, pomažu paravojne formacije, ili u bilo kom vidu saradjuju s njima? (Obraća se general-pukovniku životi Paniću).

ŽIVOTA PANIĆ:

Gospodine predsjedniče,

Ja sam Vam to nekoć već rekao, ovde na sastanku, i od toga ne odustajem. Ni jedan starešina, niti vojna jedinica ni na bilo koji način ne pomaže paravojne organizacije, niti ih organizuje ili prevozi.

Noćas smo telefonom razgovarali i Vi ste mi rekli da je vojska umešana u ovaj problem u Pljevljima; da je neki pukovnik Milić, došao i naredio da se pusti ovaj iz zatvora. Istog momenta sam naredio da se sve ispita. Naš oficir, zamenik načelnika bezbednosti je danas bio i imaćemo detaljan izveštaj. Ali, pre dolaska ovde, razgovarao sam s njim i njegovi utisci su ovakvi - 60 odsto milicionera je stalo na stranu Čeka i da su svi bili dole, ispred milicijske stanice, a da je deo lojalnih MUP-ovaca bio u zgradi nekoliko puta je izlazio, obraćao se narodu i vraćao se nazad; do zatvaranja da je došlo zbog ličnog obračuna paravojne formacije MUP-a i Čeka. Medjutim, to su sve podaci koji će biti priznati da budu potvrđeni u pismenoj formi i ja ću Vam ih dostaviti.

Imamo mali garnizon u Pljevljima. Ne znam odakle bismo mogli vojsku da dovedemo, kada je naša vojska, trenutno, popunjena 48 odsto - u Saveznoj Republici Jugoslaviji.

vojskom možemo samo da obezbeđujemo objekte, straže, granicu - i to ne u potpunosti, nego onoliko koliko imamo.

Noćas ste mi rekli da su tri autobusa krenula iz našeg objekta u Bubaň Potoku i da su tamo otišli. Kategorično tvrdimo da nijedan autobus, niti bilo koja vojska, nije iz iz Bubaň Potoka.

Prema tome, naša vojska nema nikakve veze s događajima koji se dešavaju na prostoru Pljevlja. Ono što se ovde dogovorilo, a nakon toga ste Vi naredili, sve je i tovano kroz naša naredjenja i postupak.

Rekli smo da u Krizni štab udje jedan naš oficir kapetan, koga su izbacivali pet puta napolje da bi se dogovorilo za sve, pa ga ponovo vraćali nazad. Znači, nemaju poverenje.

MOMIR BULATOVIĆ:

Ko ga je izbacivao?

ŽIVOTA PANIĆ:

Krizni štab u Pljevljima, dok su vodili razgovore. I to je tačno.

Taj kapetan je učinio sve. Naša vojska je trebalo da s njima patrolira. Jednog dana hoće da patroliraju zajedno, a drugog - neće. Dakle, nije nadjena prava organizacija što se tiče MUP-a, a vojska je sve ispoštovala.

Mi nemamo starije vojnike. To su naši mladi vojnici; Strugar ako ima neke bolje, neka ih pošalje. Ali, bolju vojsku mi nemamo.

Sledeće, po Ustavu, naša vojska je pripremljena i priprema se da brani granicu i po Vašem naredjenju da štiti ustavni poredak Jugoslavije, a sve ostalo mora MUP da ra-
Okolo paravojnih jedinica, oni su preuzeli svu ulogu i oni šavaju - oni razoružavaju i hapse. To mi ne činimo. Jer, paravojno organizovanje, po naseljenim mestima, nije u nadležnosti vojske, nego u nadležnosti MUP-a. Oni prate, znaju su to ljudi. Ako dodje do neke teže, ekscesne situacije d

treba vojska da se angažuje, onda Vrhovni savet mora da donese odluku da bi se mi angažovali na tom prostoru.

Ne bih voleo da se vojska pominje i napadan za ono što nije kriva. Mogu da Vam donesem sva naša naredjenja - i on je sva ta naredjenja dobio, u roku od 24 sata je postupio po njima.

Kroz analizu koju sada rade naši oficiri, vide sve kako je to teklo.

Toliko.

MOMIR BULATOVIĆ:

Mi se stalno vrtimo u "začaranom krugu". Kada sam razgovarao sa pukovnikom bezbijednosti, danas, tačno mi je rekao da nisu ta tri autobusa krenula iz Bubanj Potoka, što mogu da prihvatim. Jer, ja ne znam odakle su krenuli. Ali, nije mi osporio da su tri autobusa tuda prošla.

ŽIVOTA PANIĆ:

Pa, mi ne vršimo saobraćajnu službu na tom prostoru.

MOMIR BULATOVIĆ:

To su ljudi koji su naoružani.

ŽIVOTA PANIĆ:

To je u nadležnosti MUP-a.

MOMIR BULATOVIĆ:

Da se razumijemo, danas su mi predstavnici SDA i ovi Muslimani koji se nazivaju uglednima, rekli da oni imaju svoju špijunsku službu; svoje živote spašavaju jer se osećaju ugroženima. Popisali su svaki broj vozila koje je vozilo ljude - registracije JNA, brojeva tenkova koji su prolazili tuda; sve imaju.

ŽIVOTA PANIĆ:

Koliko je tenkova prošlo?

Prošlo je jedanaest tenkova kroz Pljevlju, svaki broj imaju; čovjek je Musliman, bio je vojni obavještajac, pukovnik u penziji; sada je u SDA. To što oni imaju, to ima i međunarodna zajednica.

Vi ste potpuno u pravu kada kažete - svako ima sada kola i vozila JNA. Ali, niti ja Vas optužujem, niti imamo namjeru to da uradim, nego smo na zajedničkom poslu da smanjimo tu ogromnu štetu, jer to ne zna niko. Niko ne zna u kojim vozilima, ako je registarska tablica JNA, je neka paravojska, a u kojim vozilima je stvarno Vojska Savezne Republike Jugoslavije. To su realne činjenice koje postoje na tom terenu

ŽIVOTA PANIĆ:

Mi smo tablice promenili i na našim tablicama piše "Vojska Jugoslavije". "JNA" smo izbrisali, a ima dosta vozila koja se koriste kao vojna vozila.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Da, ali ako je vest tačna da je prošlo jedanaest tenkova, mora se znati odakle su ti tenkovi.

ŽIVOTA PANIĆ:

Ja prvi put čujem za te tenkove.

PAVLE STRUGAR:

Ja bih morao znati za to, ali, stvarno - ne znam.

ŽIVOTA PANIĆ:

Mi znamo sve tenkove. U Crnoj Gori, gde imaš tenkove? U Titogradu?

PAVLE STRUGAR:

U Nikšiću i Titogradu.

ŽIVOTA PANIĆ:

Nigde više.

DOBRICA ĆOSIĆ:

A Užički korpus?

ŽIVOTA PANIĆ:

Ra, to je - Užički korpus ima tenkove u Raški, Novom Pazaru i Kraljevu; i nigdje više.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Da li je, gospodine Bulatoviću, taj čovek pouzdan? Da li nas sve ne dovodi u jednu zabunu i da se mi bavimo tim priviđima i priviđenjima?

MOMIR BULATOVIĆ:

Znam da smo dobijali informacije iz našeg Ministarstva - tad je ministar Pavle Bulatović bio na čelu Republičkog ministarstva - da su te kolone prolazile i njih su vodili ljudi sa urednom dokumentacijom da su pripadnici Jugoslovenske narodne armije. To je bilo i poslije isteka onog perioda od 19. maja, tada je isteklo naše naredjenje Predsjedništva Jugoslavije.

PAVLE STRUGAR:

Moguće da su i ranije da su išli.

ŽIVOTA PANIĆ:

To su ih prebacivali dok je Adžić bio.

PAVLE STUGAR:

To je ranije bilo.

MOMIR BULATOVIĆ:

Bilo je poslije 19. maja. Bio je jun.

ŽIVOTA PANIĆ:

Ako se smatra da je područje Pljevalja kritična tačka, u roku od 24 sata ćemo da pošaljemo četiri transportera vojne policije, iz Beograda, stavićemo njemu pod komandu i

neka budu tamo prisutni. Ali, da se razumemo - MUP mora maksimalno da ojača; da se vojska ne angažuje na nekim stvarima koje može MUP da rešava.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Da, u građanskim sferama.

ŽIVOTA PANIĆ:

To je vrlo nezgodno. Ovde su i vaši tenkovi, u Beogradu, mi još ne možemo da se "operemo" od tog izlaska, mada ni jedan tenk nije bio uopšte naoružan; nego samo za čuvanje straha.

MOMIR BULATOVIĆ:

Ne, ne radi se o čuvanju straha. Tražimo da se presiječe prolazak tih formacija preko teritorije Pljevalja. Ako treba iz nekih drugih planova i interesa - u koje ja ne ulazim - da idu dobrovoljci i neke druge paravojne formacije u Bosnu i Hercegovinu, neka idu i neka im je sa srećom. Neka ih organizuje ko god hoće. Nama treba Vaša pomoć i saradnja da ne prelaze preko tog kritičnog područja, jer tu nama može da izbiје rat.

ŽIVOTA PANIĆ:

Šta možeš da uradiš - rampu? (Obraća se general-pukovniku Pavlu Strugaru).

PAVLE STRUGAR:

Možemo da napravimo mešovite punktove.

ŽIVOTA PANIĆ:

Oni su već napravljeni; nego za magistralni ulaz da postavimo rampe i svakog da kontrolišemo - bilo civilno ili vojno vozilo; sve ono što nije u formacijama vojske treba zaplenjivati. Neka oni prate.

MILO DJUKANOVIĆ:

Gospodine Predsjedniče,

Ne bih bio u stanju da utvrdim ko te ljude naoružava i pomaže, ali je sasvim sigurno da ih neko naoružava i pomaže. Riječ je o ljudima koji su naoružani ne samo dugim pješadijskim naoružanjem nego i jačim od toga.

Potpuno je pouzdano da su se oni, juče, pozivali da su naoružani od strane Vojske Jugoslavije. Ja to ne uzimam za istinito i tvrdim da će oni u roku od par sati pribaviti dokumentaciju za taj automobil. Dakle, nije riječ o ličnom sukobu na relaciji MUP i ti četnici, koji se ko zna otkud stižu, nego o tome da je taj čovjek uhapsio milicionara, preslušavao ga, oteo automobil Rudnika uglja iz Pljevalja, poveo ga na ratište i tamo ostavio i, konačno, juče bio uhapšen u automobilu nepoznatog vlasništva. Tačno je da se jedan broj milicionera svrstao na stranu mase koja se sinoć okupila i oni su, već danas, otišli kućama.

Vrlo je teško razgraničiti, u ovom trenutku i vremenu, šta je u čijoj nadležnosti. Znam za pravilo da vojska čuva granicu, a bezbjednost - policija. Ali, nama je problem zadavalo to što se ljudi vraćaju sa ratišta, rezervisti JNA, dolaze kući s naoružanjem, šenluče po gradu; a te je ljude kasnije trebalo razoružavati Ministarstvo unutrašnjih poslova. Ovaj podatak, koji ću Vam sada saopštiti i koji mogu potvrditi predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije s kojima sam to veče razgovarao, a nakon toga šta se dogodilo u Hotelu "Beograd" u Bečićima, 150 uniformisanih lica je, prije dvatri dana, došlo na plažu ispod Hotela "Beograd, uskočili su u čizmama i uniformama u vodu, izašli i nakon toga okrenuli plotune po plaži, u vrijeme kada je plaža bila puna. Doduše, ljudi koji su mi to pričali - a to su vrlo odgovorni ljudi Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije - nisu mogli utvrditi sa distance s koje su to posmatrali, koje su oznake u pitanju. Prema tome, ovdje se pozivati na tu striktnu mirnodopsku odgovornost, na granici i unutrašnjosti, zaista nije moguće.

Mislim da je korektno da se dogovorimo - da li se, u Crnoj Gori, možemo osloniti na pomoć vojske u odbrani Republike, jer je u Pljevljima, koja su granična opština, riječ o uzurpaciji dijela prostora i uspostavljanja vlasti na dijelu teritorije Crne Gore, od strane četničkih formacija; ili to nije moguće? Ako to ne možemo, onda ćemo se mi opremiti da se sami branimo, bilo preko Ministarstva unutrašnjih poslova, u koje ćemo mobilisati te koje mi budemo htjeli, nepitajući nikoga drugoga koga ćemo mobilisati, ili ćemo zadržati svoju Teritorijalnu odbranu i staviti je pod svoju kontrolu. Ali, mi imamo odgovornost da branimo našu Republiku.

Ako to može da se uradi na drugačiji način, onda da se dogovorimo kako to da uradimo. Mi više tamo nemamo pravo, i nećemo sigurno, sjediti niti jednog sekunda "skrštenih ruku".

Nama je sinoć napadnuta Republika od strane paravojnih formacija četničke orijentacije, koji su došli i uzurpirali vlast, objavili rat Crnoj Gori, njenim državnim organima i mi to dalje dozvoliti nećemo.

MOMIR BULATOVIĆ:

Samo radi malog preciziranja, pošto se ovdje spominje da se radi o ličnom sukobu - da ste Vi dobili takvu informaciju, nešto bih dodao.

ŽIVOTA PANIĆ:

Da.

MOMIR BULATOVIĆ:

Ovu informaciju sam danas pročitao pred oficijom bezbiječnosti koji je Vas obavijestio i koji je rekao da je apsolutno sve tačno. Radi se o tome da je Dačević, taj čuveni, dana 6.08. došao u Centar bezbiječnosti Pljevlja, sa zahtjevom da mu se vrati vozilo koje mu je oduzeto - ne njemu, nego njegovom ličnom pratocu; inače će, u suprotnom, objaviti rat Centru bezbiječnosti Pljevlja, odnosno da će izazvati opšti sukob na području grada; otvoreno ističući u službenim pros-

torijama, da će se njegove prijetnje ostvariti u toku noći, 6. avgusta. Imajući u vidu navedeno, Centar bezbjednosti Pljevlja je imenovanog lišio slobode, tek tada; ne bi bili ljudi da ga tako hapse, bez ikakve pripreme. Ali, čovjek im je zaprijetio i objavio im je rat.

Istovremeno, ovaj bivši ministar odbrane Vojske Republike SAO Hercegovine, Duško Kornjača je zaprijetio: ovaj ne bude pušten, da će on svoje ljude prebaciti ovdje da naprave "rusvaj" i pokolj po Pljevljima. To je već pitanje bezbjednosti države.

ŽIVOTA PANIĆ:

Vas moram da pitam. (Obraća se Milu Djukanoviću)

Kao predsjednik Vlade Crne Gore, vi imate Ministarstvo unutrašnjih poslova i dužni ste s Ministarstvom unutrašnjih poslova da obezbедite mir u Republici. Ako to niste u stanju, onda morate tražiti od Vrhovne komande da se vojska angažuje.

Prema tome, da se ovde sada dogovorimo - ili će to vojska da radi, ili Ministarstvo.

MOMIR BULATOVIĆ:

Mi smo to sinoć tražili od Vas.

ŽIVOTA PANIĆ:

Ako vojska radi, naići ćemo na strašne osude svih. Oni jedva čekaju da vojska krene u rešenje takvih zadataka.

Prema tome, ipak bih ovde preporučio da im pomognemo da ojačaju Ministarstvo unutrašnjih poslova, specijalce, i da oni obavljaju taj posao. Mi da hapsimo - ne smemo, niti smo za to pripremljeni. Imamo vojsku koja ima redovnu obuku, ona se uopšte ne obučava za takav način ratovanja i realizacije zadataka. Mi ih ne pripremamo za to.

Ako treba i smatrate da se Centar i Republika obaraju u ovom naseljenom mestu Pljevlja, sutra ćemo bataljon vojne policije da prebacimo na to područje i neka dodje pod komandu II armije; vi izvršite koordinaciju između sebe i da vidimo na koji način da radimo.

Slažem se s Vama da je stanje tu teško, ali moramo da tražimo drugi put - put razvlašćivanja paravojnih jedinica.

Što se tiče odlaska sa naoružanjem, vršili smo pet mobilizacija i tek nam je peta uspela 30 odsto. Svi koji su došli - SPO, Radikalna stranka, Demokratska stranka - došli su, 90 odsto njih je primilo oružje i pobjegli s njim. Mi, i dan danas - evo, tu je Sokolović - jurimo po spisakovima da nam to oružje vrate. Vratili smo oko 20 hiljada cevi, a još nam se nalazi 30 hiljada van. To je i uključujući Crnu Goru, jedinice koje su tamo mobilisane i one su bežale s oružjem; ili, odu na ratište i vrate se sa ratišta.

Prema tome, ukoliko se takva odluka donese - a smatram da treba nešto da učinimo, gospodine Predsedniče - da budemo prisutni sa jačim jedinicama na prostoru Pljevlja. Mi ćemo u toku noći da izdamo naredjenje i prebacićemo jedan lak bataljon na taj prostor, pa neka se stavi pod komandu II armije. S obzirom da je to vrlo teško - kako Vi ovde kažete - onda morate da formirate, ne krizni štab, nego komandu na nivou Republike; tu treba da bude način rada kao štaba II vojne oblasti. Kako se budete dogovorili, što se vojske tiče, to ćemo da realizujemo, sem upotrebe.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Meni se čini da mi ne možemo da donosimo radikalne odluke, dok ne čujemo ministra Sokolovića o srpskoj odgovornosti u ovoj stvari - o participaciji Republike Srbije u paravojnoj formaciji - i da li je ta participacija realna da li je još uvek delatna, ili je ona prošlost; ili je, kao jedna politička fikcija, koja snažno cirkuliše u izvesnim političkim sredinama.

ZORAN SOKOLOVIĆ:

Gospodine Predsedniče,

Dozvolite da kažem kako smo mi to - čitavu godinu dana - radili, osećajući, upravo, veliku opasnost od onih trenutaka, o kojima general govori; to se već počelo manifestovati prošle godine - u ovo vreme, posebno u avgustu i septembru mesecu, kada se značajan broj ljudi, koji su bili mobilisani iz ovih ili onih razloga - bilo stranačke pripadnosti ili nekih drugih, vraćalo kućama, sa oružjem.

Znali smo da je to uvek nekontrolisano oružje najeveća opasnost po građane svake države i po tu državu. Verovatno, u početku, se i mi nismo najbolje snalazili, ali bitno je da smo mi, radeći zajedno sa Armijom, rukovodstvima Prve i Druge armije, posebno od trenutka proglašenja Savezne Republike Jugoslavije, odgovorno može da se kaže da je svaka stopa granice pokrivena i svaki metar ovog prostora. Naravno, kada ovo kažem, svestan sam toga da se hermetički prostor ne može zatvoriti. Ali, nekoliko podataka ću vam reći.

Ja mogu dostaviti analizu, koju smo sinoć završili, a koju ćemo poslati i Saveznom ministarstvu za unutrašnje poslove i Generalštabu. Imamo skoro blizu 2.000 krivičnih prijava. To nije malo.

Kao što znate, u martu mesecu smo promenili Zakon o oružju; znate kakva je kazna u Zakonu predviđena. Prema tome, mislim da je to, u velikoj meri, doprinelo da imamo tu opasnost, što se tiče ovog prostora, smanjenu. Naravno, ovo što general kaže, teško je doći do svakog oružja; ali, mi smo to stavili kao prioritetan zadatak.

Reći ću vam još jedan mali detalj. Veliki je to napor za miliciju. Imamo permanentno, pored redovne milicije, koja na teritoriji Republike Srbije broji negde oko 14.500 hiljada, između 6 i 10 hiljada ljudi iz rezervnog sastava. Imamo ljude, koji po šest meseci iz rezervnog sastava ne skidaju uniformu, a već imamo ozbiljne prigovore oko toga. Ali, mi smo to stavili kao prioritetan zadatak.

Što se tiče pomoći paravojnim formacijama, odgovorno da tvrdim da nikakve pomoći paravojnim formacijama nije bilo. Pomagali smo, zajedno sa Vojskom, sve ono što je išlo u vidu dobrovoljačkog odnosa, pod komandu Jugoslovenske narodne armije.

Ovo što je rekao gospodin Bulatović, nije bitno što ja kažem: "Odgovorno tvrdim", podatak je odmah za sud; za to se ide na sud; zamolio bih, ako se zna - ko je taj ko je naoružao 350 pripadnika paravojne formacije u Pljevljima, taj noćas mora da ode u zatvor. Ja na to tako gledam.

Ne znam za druge, kažete: "Odgovorni ljudi iz Ministarstva su komentarisali"; koliko sam razumeo, radi se o hotelu "Beograd" u Bečićima.

Gospodine predsedniče, što se tiče odnosa Republike Srbije, želim da vas uverim da je naš odnos, ne samo kao politika, nego i kao konkretno ponašanje, a što se tiče samog Ministarstva - prioritetan zadatak; svuda rade ljudi, ovo su stvari protivustavne, protivzakonite. Svaka pojava mora da bude dokumentovana i data pravosudnim organima.

Zato bih zamolio, za sve ovo što se zna, da se odmah da, da onaj ko zaslužuje, ko krši Ustav i Zakon, on mora na sud. Preko 2.000 je u Republⁱ i Srbiji na sudu. To je krivično delo, nije više prekr^o; tačno je propisano - ako drži oružje, koje ne može d^{ir}žiti, mora da ide u zatvor od 3 do 5 godina.

To smo mi, gospodine Predsedniče, radili; je najkraći presek naše situacije i našeg odnosa prema t.

PAVLE BULATOVIĆ:

Ova priča nije skorijeg datuma; vjerovatno t^{ri} - četiri mjeseca; ali, po mojoj procjeni, ovo je pitanje koje se potvrđuje, da se određene aktivnosti kad-tad vr^{ti} kao bumerang; u situaciji izbijanja rata, kada je bio sl^o odziv na mobilizaciju, kada se u dobrovoljačke odrede prim^o ko je god htio, bez obzira na sklop mentalnih i drugih karakteristika ličnosti, vremenom su se oni osamostalili, formirali svoje jedinice, izašli ispod komande i vojske i odvojili se od Ministarstva unutrašnjih poslova; sada imamo probleme, koje imamo - probleme, koji postoje na teritoriji Srpske Republike Bosne i Hercegovine, gde su Arkanovi, kapetana Dragana, nekakvog Mauzera, četiri - pet grupa, gdje sada, jednostavno, prijeti opasnost srpskom narodu od njih - tamo, i u pogledu pljačke, silovanja, privodjenja, lišavanja slobode, itd.

Dakle, oni već tamo pokušavaju ostvariti paravojnu vlast. Bojim se da, danas, ta sudbina čeka i na teritoriji Srbije i Crne Gore, kada se oni otuda vrate. To je jedno.

Drugo, kada se govori o paravojnim formacijama, mi sada, kao da prebacujemo, ili optužujemo jedni druge, ali moramo priznati da one postoje. Ne možemo osporiti da ih nema. Ne možemo osporiti da nemamo ozbiljnih problema sa njima. Evo, Pljavilja su sada najaktuelniji događaj, koji to potvrđuje. Dakle, ne poštuju vlast, ne poštuju odluke Vojnog

savjeta, odluke Vlade, stavove Predsjedništva; javno objavljuju rat državnim organima.

U sredstvima javnog informisanja, obraća se komandant "bijelih orlova" javno predsjedniku Bulatoviću, sa pismom; to su objavile novine, radio i televizija, što je još jedan dokaz da one postoje. Koji je njihov sastav i koji je broj u tom sastavu. Mislim da Ministarstvo unutrašnjih poslova ne raspolaže sa preciznim podacima.

Oni imaju i svoje ekstremne predstavnike, i svoje simpatizere; na primjeru Pljevalja se sada pokazalo da imaju simpatizere i među radnicima Ministarstva unutrašnjih poslova, čim nijesu htjeli da se suprotstave, odnosno da onemoguće njiovo djelovanje.

Mislim da je bila Odluka Predsjedništva SFRJ, u bivšem sazivu, i Naredba o razoružanju paravojnih formacija i da je to stavljeno u nadležnost i Vojsci i Ministarstvu unutrašnjih poslova, ako to dobro interpretiram; a da je stvar neposredne saradnje i dogovora oko realizacije tog zadatka.

Činjenica, o kojoj je govorio ministar Sokolović - oko akcija razoružavanja; one teku i u Srbiji i u Crnoj Gori, ali su one više pojedinačnog karaktera, nego što su razoružavanja određene formacije, odnosno određene jedinice. Obično je to rutinska kontrola u saobraćaju, gdje se pronadje oružje u vozilu, vozu, itd. Ali, nije mi poznato da smo uspjeli, ne znam da li je to u Srbiji, ali, usudjem se reći, u Crnoj Gori nijesmo našli neku jedinicu, odeljenje, vod, koja nosi paravojni karakter, a da smo je uspjeli razoružati. Dobio sam te podatke i od vas u vezi odgovora na poslaničko pitanje o broju oduzetog oružja na teritoriji Republike Srbije i, naravno, Republike Crne Gore. Tu ima tih podataka, kao što smo dobili i od Vojske. Tako da su, u odgovoru na poslaničko pitanje, prezentirani ti podaci.

Ovo što ste Vi rekli, generale, da je 30 hiljada cijevi van kontrole, bilo Vojske, bilo Ministarstva unutrašnjih poslova. To je velika vatrena moć i realna opasnost kada niko sa njima ne upravlja.

Plašim se činjenice da državni organi moraju bukvalno paktirati sa neakvim komandantima da bi sačuvali mir na odredjenim prostorima. Mislím da je to ponižavajuća za državu, ako sa ljudima, sumnjivih moralnih ili bilo drugih kvaliteta, morate da pregovarate kao predstavnici da ga molite. Ko je čekao da ucenjuje Crnu Goru i državu u slaviju da ne dodje do rata u Pljevljima? Stvarno je to j ponižavajuća pozicija; a i u takvoj poziciji, opet, ne možemo da iznadujemo adekvatno rešenje da se suprotstavimo tom sile-džijstvu i takvim relacijama.

Malo me čudi ovaj podatak za tog kapetana, koji je član Operativnog štaba u Pljevljima, to prvi put čujem, što ne znači da nije moguće da su ga pomjerali sa sastanka dok se oni nešto ne dogovore. Ali, moguće je da je na ovoj liniji sabotaže, odnosno odnosa radnika Ministarstva prema tim ljudima. Tu treba realno pokušati sagledati stvari; da ljudi emotivno doživljavaju, što je sasvim normalno, taj sukob na teritoriji Bosne i Hercegovine, odnosno stradanja i patnje srpskog naroda i da su ljudi skloni da, kroz tu činjenicu, vjerovatno popuste i Čeku i sličnima, da bi pomogli - tamo.

Mislím da bi morali da se dogovorimo oko jedne stvari: činjenica je da je neophodna pomoć - tamo; naš obavezuje da tu pomoć radimo na organizovan i dogovoren način, odnosno na način koji će obezbijediti zaštitu ugleda, proklamovanih ciljeva Savezne Republike Jugoslavije, a da se pod nekim organizovanim vidom humanitarne i druge pomoći pokuša pomoći srpskom narodu na teritoriji Bosne i Hercegovine. Bojim se da tu ima neke disperzije u toj pomoći, otvaranja više kanala, nedovoljno je koordinacije i dogovaranja da se ta pomoć odvija u jednoj konspirativnosti i zaštite Savezne Republike Jugoslavije.

Vi se sećate, pre sedam - osam dana, TV Priština u "dnevniku" je dala izvještaj o djelovanju paravojnih formacija u reonu Konjica, gdje se, u gro planu, razgovara sa nekim starješinom, koji se predstavlja imenom i prezimenom, zatim, predstavlja odakle su vojnici. Nema za Saveznu Republiku Jugoslaviju veće kompromitacije od one koju smo prezentovali javnosti. Ne moramo se ljutiti na BBC, ni on ima potrebe da nešto istražuje - dovoljno je to što smo mu mi prikazali da obidje svijet i da nam niko ništa ne vjeruje što država radi.

Toliko sam imao.

MOMIR BULATOVIĆ:

Možeš li malo da prokomentarišeš ove podatke? Imaš li neka saznanja od MUP-a Crne Gore u vezi tog oružja?

PAVLE BULATOVIĆ:

Oko ovih 350 komada, imam informacije da se to pripisuje MUP-u Srbije; u tim pričama je sada moguće da neko traži alibi, kao što neko traži alibi u Generalštabu; čeko se poziva da će preko Generalštaba dobiti dozvolu za svoje vozilo, koje je, vjerovatno, sa teritorije Bosne negdje opljačkano i oteto. Moguće je da ljudi traže alibi; ministru Sokoloviću sam pokazao dva faksa, gdje se pominje Tikveš i Ilok, gdje neki komandant, Crnogorac - Živojin Ivanović, kao komandant jedinice za posebne namjene, obaveštava da grupa od 20 ljudi, naoružanih, može da se kreće preko teritorije Srbije i preko teritorije Pljevalja. On se potpisuje kao komandant neke posebne jedinice, ima pečat; on sebi daje ta ovlašćenja da se mora poštovati njegova naredba. Pitao sam ministra Sokolovića da li zna ko je to; reko mi je da nije nikada čuo; ali, vjerovatno su ti ljudi

prošli sa tom potvrdom preko Crne Gore; vjerovatno je i ova priča oko tih 350 komada, po sličnoj liniji - ili od sličnih ljudi.

Mi ćemo to imati sve dotle dok se ne pokupi naoružanje od naroda i negdje lageruje. Ali, mislim da se to, za narednih 15 godina, neće moći obezbijediti na efikasan način.

Takođe, tačno je da su ta tri autobusa, oko ponoći, kada smo nas dvojica završili razgovor, javili se mi da su u to vrijeme prošla ta tri autobusa preko Pljevalja. Da je trajala još ta gužva, pa da je izašlo 150 ljudi, vjerovatno, ratno raspoloženih i priključili se ovim - 1.000, koji su već bili tu.

ŽIVOTA PANIĆ:

Da, ali to ne mora da se pripiše da je Vojska.

PAVLE BULATOVIĆ:

Ne, ne kažem; ali, pozivaju se da su opremljeni iz kasarne "4 juli".

ŽIVOTA PANIĆ:

Znam - te kasarna "4 juli", te "Bubanj Potok", a ja garantujem da niko nije maknuo odavde.

MOMIR BULATOVIĆ:

Juče je, na primer, TV Priština snimala čitav taj događaj - i to ovaj albanski, znači, prištinski dio; skandirali su svi okupljeni ljudi: "Četniče, Pljevlja su uz tebe". Nema nam veće potvrde, ovo što je rekao ministar Pavle Bulatović, da mi, zaista, učestvujemo aktivno u sukobima u Bosni i Hercegovini. Sad nema nikakve koristi od toga da se međusobno preganjamo oko toga odakle su ti ljudi prošli; prošla su tri autobusa; neka su prošli; a šta ćemo da radimo kada sutra dodju još tri, prekosutra - pet, itd.? Možemo li oko toga da se dogovorimo?

ŽIVOTA PANIĆ:

Imam konkretan predlog. Vi morate da ojačate vaše sastave MUP-a specijalnih jedinica; Srbija može da v. pomogne i Savezna Republika. Mi ćemo da pošaljemo našu vo. policiju, koja će da vrši kontrolu putnih pravaca. Zatvor. ulaz u Pljevlje; stavite rampu, svako vozilo prekontrol. svako vojno vozilo ćemo zapleniti, koje tamo dodje. Ispit. sve to. To je za Tebe zadatak. Ti ćeš u nedelju da imaš s. - dole; ako se vi slažete da se ne remeti civilni život i. laznost kroz Pljevlje; a ako je Pljevlje ta tačka, gde se. čuva stabilnost Jugoslavije, ne Crne Gore, onda mi taj posao. gospodine Predsedniče, moramo tako da radimo.

Napisaćemo naredjenje; to je u mojoj nadležnosti; Vi ste dali generalno naredjenje, pozvaćemo se na njega. Taj posao ćemo da obavimo; u nedelju ćete imati zatvorene sve prilaze i izlaze iz grada; sve ćemo pod kontrolom da držimo

Vas bih zamolio da MUP Jugoslavije, MUP Srbije i Crne Gore izvrši detaljnu kontrolu, da se naoružanje pokupi. Mi ne smemo da popuštamo, gospodine Predsedniče, ni po jednom pitanju. Oni moraju da se hapse, da se razoružavaju, razobli. čavaju.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Gospodine, generale Strugar, molio bih Vas da kažete svoj pogled na ovaj problem.

PAVLE STRUGAR:

Gospodine predsedniče, ne bih nešto posebno imao da dodam od onoga što su govorili general Panić, predsednik Bulatović i ostali drugovi. Kada ste Vi boravili - gore, ja sam ranije, u ovom kontekstu, otprilike, govorio: koordinacija - da; ona je nužna; ona je trebala mnogo snažnije i ranije da se ispolji; ali, i podela rada, konkretno, da ne ponavljam, Vojska - za ono za šta je osposobljena; u protivnom, sama će sebe kompromitovati. Tamo gde je, zbog

malobrojnosti, ili neefikasnosti sredstava, a potrebe su da se zatraži i pomogne organima unutrašnjih poslova, to je i ranije radila bivša Jugoslavija; dakle, to su ti "spoljni prstenovi"; ali, sve ovo suptilno, ja sam se tada izražavao, a : sada mislim da je to pravi izraz - racija u pretresu, znači, u traženju oružja, razoružanju, to moraju da rade organi unutrašnjih poslova; dakle, obratio sam Vam se, Vi ste sedeli sa predsednikom Bulatovićem, rekao sam da bi to trebalo da se tako koordinira; jer, to što se sada dešava u Pljevljima, mnogo masovnije je bilo u minulom periodu. Ja sam bio par meseci u Trebinju, Bileći; nasrtali su na nas, itd. - razne paravojne organizacije, koje su, raznim kanalima, apetitima, vezama, dovodili; prosto su ih nametali da udju kod nas. Ja znam da su to bili "beli orlovi", u organizaciji predsednika Hercegovine, Vučurovića; on se još sa tim hvalio, dolazilo je po 50 - 150; pa sam ja, sa jednom od tih grupa, razgovarao. Ali, to je podzemlje. Ja sam tada bio oskudan sa ljudima na frontu, pa sam hteo, koliko-toliko, već kad su tu, da ih obučem u uniforme jugoslovenskih vojnika, da damo naše naoružanje; ali, to su ljudi koji izvoljevaju, počev od motorola, traže prigušivače, itd. i da ne idu na front, nego da mi to očistimo; ja sam to najurio - jednu, pa drugu, pa treću grupu; bilo ih je 150; ja sam imao sa njima problema.

Ono što je govorio ministar Bulatović, to je tačno - vojskase vraćala sa fronta; tu je bilo raznih motiva - i za odlazak i za povratak sa fronta; šenlučilo se svuda - po Nikšiću, Podgorici i drugim mestima; to je jedva utihnulo; ali, to je već period iza nas; to je sada smireno; premda se, pre neko veče, opet čuju rafali kroz Podgoricu.

To je sada uhvatilo Pljevlja. Ja ne bih bio kategoričan odakle su ljudi, mogu da budu sa svih strana; uglavnom, taj kanal ide ne Drinu i, vjerovatno, da se taj kanal koristi. General zna, tu mi imamo "R" jedinicu; ona je primila oko 150 regruta - u ovoj partiji; ono drugo su

sve vojni obveznici; sa delom tih vojnih obveznika, zatvorili smo granicu prema Hercegovini. Ligički, iskustveno znam, kada naidju - njihovi prijatelji, poznani i, medju njima je i Kornjača, koji inače vodi borbena dejstva oko Foče, itd. to je lekar, kada s njim razgovarate, sasvim je pristojan; zaključio sam da taj čovek pravilno rezonuje, to je s. zvan i komandant; on traži, u tom ambijentu, ne Drine, je posebna komanda, on tamo posebno vlad, ema Mostaru i prema Nevesinju - posebno je drugi; a, mo, opet, je Vu. vić. Dakle, to je kao "rogovi u vreći"; to je otpočetak, su se ništa nije izmenilo.

Otvoreno ću da vam kažem, pre nego što je gen. ral Panić došao, dok je bilo ono vrijeme, ja sam imao i zadatke - naoružavao sam taj narod; njima sam davao pomoć; njima sam ostavljao i artiljeriju, municiju, tenkove, samohotke; to je tačno. Deo tih tenkova i pet samohotki su došli preko Pljevalja, jer odavde nisu mogli doći. To je period od prije dva - tri mjeseca.

ŽIVOTA PANIĆ:

Vi govorite da su sada, ovih dana, prešli?

PAVLE STRUGAR:

Ne verujem.

MOMIR BULATOVIĆ:

Posle isteka naredjenja našeg naredjenja da se povuče.

PAVLE STRUGAR:

Za datum se ne bih vezao, jer od 19-og sam muku mučio, inače, na frontu; posle sam to povlačio - tada, nisam mogao dati ništa; premda sam imao izričito naredjenje da više nikome ništa ne dajem; od tada nisam davao. Oni su sada prestali da dolaze. Nisam im davao i ne dam.

Dakle, ja sam izdao, čim sam se vratio sa fronta i počeo da izvršavam druga naredjenja oko konstituisanja Armije i jedinica, sasvim precizna naredjenja, a u skladu i na osnovna naredjenja, koja sam dobio iz Generalštaba.

Jedno od njih je u pogledu reda i discipl koje je vrlo precizno, da se svuda uvedu garnizone patr i kontrola garnizona u cilju: dovodjenja naših vojnika u red, izgled, disciplinu; zatim, da se razoružavaju i hap svi oni koji se, na svoju ruku, ponašaju, šenluče i zloupotrebljavaju tu uniformu. To je dalo efekta - i u Podgorici, Primorju, Nikšiću, koje je bilo vrlo teško; zatim, kod Mojkovca. 345 Planinska brigada je došla iz Kranja, a inače u Pljevljima je bila jedna "R" jedinica - znači, razorna jedinica. Tako da je tu došlo do mešanja vojske; tu je bilo i prodaje oružja; i to smo zaustavili.

Naredio sam svim komandantima da pod ovim vi-dom dovodjenja reda i discipline, vrše i razoružavanje svih naoružanih vojnih lica; pod tim sam podrazumevao i paravojne; ako su naoružane - nose uniforme; te su legitimisane i zavedene patrole oficirske da to sprovode. To je dosta uspešno uradjeno. Zašto to nije do kraja uradjeno i u Pljevlju, koji su razlozi, ne znam; mislim da ste mogli shvatiti, to je mali garnizon; ja sam iz Pljevlja morao da formiram jedan bataljon; to je bataljon, uglavnom, od vojnih obveznika, koji je izašao dole na granicu. To su vojni obveznici, opet, iz tih prostora; ja druge vojske nemam.

Kada o ovome govorim, i dalje imamo problema i oko Novog Pazara i oko Sjenice, Tutina; i tamo je išao onaj kanal od Bijelog Polja, ka Tutinu; tamo smo preduzimali zajedno mere; onda Raška i Novi Pazar; ja sam, tog dana, gospodina predsednika informisao, dajući svoju ocenu pri-likom boravka, u jednom kraćem izlaganju to rekao. Potrebno nam je više koordinacije. Pod tim podrazumevam ovo: uhvaćeno

je dosta ljudi, međutim, oni su predati organima unutrašnjih poslova - reonskim, koji su na tim prostorima; on ga, iza prvog žbuna, pusti. To je ocena i orga Nove Varoši, zatim, u Novom Pazaru.

Sada se to popravilo, sada je koordinacija i saradnja, u tom prostoru, mnogo bolja. Čak je, ovih dana, prema izveštaju komandanta, preko 60 razoružanih ljudi. Mislim da ste tu vi napravili jedan potez - da ste poslali ljude, ili ovamo iz Užica, ili neko iz Republike, ne zna ko je došao, i obezbedio tu koordinaciju; do pre 20 dana, ta koordinacija i rad je bio dosta slab. Ne da se neće, nema poverljivih, sigurnih ljudi, na koje se mogu naši orga. i komandanti osloniti; to su mesni organi unutrašnjih poslova, koji su pretežno muslimanski. To je suština.

Kod Pljevalja, posle ovoga što je general Panić rekao, nama je potrebna tamo vojska; jer, i da mobilišemo vojsku iz Pljevalja, nećemo ništa popraviti; tako da su nama potrebni: ročni sastav i da udjemo unutra; to se može rešiti. Takav slučaj smo imali i u ostalim mestima; pa kada se zavede taj red, to će se prekinuti. A onda, ostale metode, ovo što je predsednik Bulatović preduzeo već dva puta i Vi, sa njim, prošli put, mislim da će to da urodi i na makro planu kod muslimanskog življa, da se stvarno država za to angažovala; po mom mišljenju, treba istrajati na tom opredeljenju, koordinirajući funkcije Armije i ministarstava unutrašnjih poslova.

Ono što smo napravili, to je dosta "razbucano" - ona tri centra u Crnoj Gori. Ja mislim da mora da bude jedan štab višeg nivoa.

Vi znate i iskustva na Kosovu; tamo je pomoć funkcionisala besprekorno.

Mislim da je ovde u pitanju neko rivalstvo.

MOMIR BULATOVIĆ:

Ljude je uhvatila panika.

PAVLE STRUGAR:

To ćemo da vidimo, pa ćemo da ispravimo.

MOMIR BULATOVIĆ:

Bile su stavljene barikade ispred kasarne; ali je bio motiv, jer su se bojali da će povesti Čeka helikopterom iz kasarne. Oni su propustili vojnu kolonu, a samo su bila trojica na toj barikadi.

PAVLE STRUGAR:

Mislim da bi bilo interesantno reći ko je sada taj čovek. To nije ličnost od poverenja; to su baksuzi.

MOMIR BULATOVIĆ:

Njemu je čak i Duško Kornjača zabranio, prema ovim informacijama, da dolazi u Čajniče, jer je i njih pokrao.

PAVLE STRUGAR:

Možemo mi to da rešimo, uz jednu uporrost, ali bez dramatizovanja stvari. Mislim da nema nikakvih izgleda, ako se ti čelnici - njih nekoliko, pozovu, i bez te osornosti, da im se objasni, jer su to nepismeni ljudi; jedan od njih je dolazio kod mene na front, tražio je da mu ja dam napismeno da može da nosi oružje; doveđe 500 dobrovoljaca na front. U razgovoru sa Bulatovićem, otkrio mi je ko je taj čovek; to je beštija, kome niko ne vjeruje. Ja sam tada bio halapljiv - da mi je bilo 500 vojnika, mnogo bi bio jači. Tako da njih ima puno; oni zaludjuju.

To bi trebalo da se hapsi, da se raskrinka, da se objasni ko su ti ljudi, koji nam nanose toliku štetu - na opštem planu politike Jugoslavije. To bi trebali da

urade ljudi, koji rade na informacijama, meritorni i obrazovani ljudi, koji znaju to uraditi.

MOMIR BULATOVIĆ:

Još jedno kratko pojašnjenje.

Hteo bih, za kraj, da budem siguran da su dobro i pravilno shvaćeni naši naponi i zalaganja. Iskreno da vam kažem, ne volim tu paralelu, koja je bila povučena oko toga da se, možda, ovo naše zalaganje može poistovjetiti sa nekom neprincipijelnom upotrebom Armije. Ne mislim da treba braniti nikakvu vlast upotrebom vojske; treba samo braniti državu. Meni je danas Čeko rekao: "Strpićemo se mi do novembra, svakako, mi ćemo u novembru da pobjedimo". Ja sam mu rekao: "U tom slučaju, gospodine, primićete moje iskrene čestitke".

Ali, jedna je stvar, mislim da je bilo dovoljno jasno, mi ne smemo sebi dopustiti, zbog naše države, da nam se na tom prostoru sada desi nešto što će doprinjeti maksimalnoj diskreditaciji upravo ove države. Jer, Muslimani su spremni da na najmanji mig i znak, tako su nas obavijestili, se masovno pakuju i kolektivno se isele iz te opštine. Njih tamo nije ni ostalo mnogo. To bi bilo nešto što bi nam bio najgori udarac pred ovu Međunarodnu konferenciju o Jugoslaviji. Naravno, i to bih hteo da potenciram, duboko se protivim, kao i svi ovdje koji sede za ovim stolom, takvim metodama politike i u takvoj politici, koja ne bi bila efikasna da sprječiti da se izvrši genocid i pogrom nad nekim dijelom stanovništva, nad nekoj našoj teritoriji, ne bi sigurno niko, od nas, mogao da učestvuje. Recimo, za nas, u našem razmišljanju, to bi bio dovoljan povod da kažemo - mi smo nemoćni da zaštitimo to stanovništvo. Prema tome, ne zaslužujemo da imamo vlast.

Ova naša nastojanja nisu usmerena prema tome da mi zadržimo naše pozicije - ovdje; nego da odbranimo državu, takvu, kakvu je mi doživljavamo da treba da bude.

ŽIVOTA PANIĆ:

Iz razgovora, koji sam noćas vodio sa njim, shvatio sam da je Armija najveći krivac; a čuo sam da ste i vi, preko radija, izjavili da je Armija dosta kriva za ove slučajeve, ako je to tačno, a ako nije, ja se izvinjava

Mi samo možemo da pomognemo, a 90% morate da rešavate sa MUP-om; mi ćemo samo maksimalno da pomognemo. Mislim da je realno da mi vršimo kontrolu; svako vojno vozilo da se dobro prekontroliše - putni nalog i sve ostalo. Naša vozila imaju oznaku "VJ" - znači, Vojska Jugoslavije, sve smo to promenili. Svako drugo vozilo - u kasarnu, vozača - napolje, ako je rezervista, itd. da se proverí odakle je i kako ide.

Na prostoru Hercegovine i Bosne, nama je na hiljade i hiljade vojnih vozila ostalo. Verovatno da ta vozila idu tim pravcem. Svako vozilo ćemo da zaustavimo i oduzećemo. Takvo naredjenje ćeš dobiti i tako ćeš postupiti.

PAVLE STRUGAR:

U takvoj akciji su i ona dva poginula.

ŽIVOTA PANIĆ:

To je bila smišljena akcija; tog komandanta bataljona smo zatvorili.

PAVLE STRUGAR:

Ali, moram da kažem, mnoštvo vozila je išlo, bio je ustaljeni metod - pomoć iz reona.

ŽIVOTA PANIĆ:

Sada je vreme da se to zatvori.

PAVLE STRUGAR:

Mi smo to zatvorili, rekao bih 99%; ali, opet,

kažem vam - ne možete vi garantovati; mi imamo na gran vojne obveznike; mi nemamo tamo jugoslovenskog vojnika odsluženju - kadrovika.

ŽIVOTA PANIĆ:

Svaki problem, koji treba da se rešava na nivou Crne Gore, komandant Armije ima velika ovlašćenja da vam o tome ne pričam. Sve je on mogao sam da uradi; naravno, ako nema dovoljno vojske, da mu dajemo, na ne, način, pomoć.

STRUGAR PAVLE:

Nema dovoljno vojske.

ŽIVOTA PANIĆ:

Znam da nema. Mi ćemo, odavde iz Beograda, da pošaljemo pojačanu četu, to je nešto malo manje od bataljona, sa specijalnim zadatkom; oni će taj posao da obavljaju. Tamo će da ih prihvati Damjanović - u nedelju; zajedno sa MUP-om moraju da budu na tim stanicama. Jer, mi ćemo da kontrolišemo vojna, a oni će da kontrolišu civilna; ako dodje do nekog sudara, mogu da se brane zajednički; policija ima veća iskustva od naše policije. Prema tome, ovaj problem ćemo da rešavamo

Drugi problem - smatram da to treba da bude nadležnosti MUP-a Crne Gore - to je obračunavanje sa partijskim organizacijama. To treba hvatati i hapsiti. Kad je na prisutna u tim reonima, onda neće doći do ovakvih ekscesa, okupljanja građana, kao što je tu bilo.

Ovakvim akcijama zaštit ćemo prostor i neće biti problema.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Neću reći nešto značajnije od onoga što ste vi već rekli, niti ću moći da predložim nešto bitnije i konkretnije od onog što ste već predložili i što u svojim resorima i kompetencijama znate i razumete kao mogućnost nekih efikasnih akcija.

Pridružio bih se vama da je predmet naše rasprave izuzetno, izuzetno značajan. Nije samo reč o građanskom miru u Pljevljima, nije reč o ugrožavanju građanskog mira i integriteta Republike Crne Gore. Reč je o ugrožavanju čitave naše države, reč je o "fitilju" za pobunu u Sandžaku, reč je o motivacijama za samu intervenciju i to u ovim danima dobija izuzetne razmere i jedan realitet koji pomera naš pristup na jedan daleko viši i odgovorniji stupanj nego što je rasprava sa svim ovim pretpostavkama.

Ono što je izuzetno složeno u Pljevlju, koja je metafora naše opšte situacije, to je što je teško razlučiti rodoljublje od kriminala; što se tu rodoljublje i kriminal mešaju i što se meša u takvim odnosima i u takvim vidovima da smo u takvom "mutljagu" i našoj muci participirali svi - MUP Srbije, MUP Crne Gore, Vojska. Biće potrebno, doista, mnogo vremena da razlučimo kriminal od patriotizma, političku vojsku od patriotske, nacionalne vojske. To će da nas muči, ako nas druge okolnosti ne primoravaju na veće muke, dok traje rat u Bosni. Pljevlja nije naš poslednji razgovor.

Pored svega ovoga što ste vi predložili i rekli, ja bih podržao sve predloge koji težište u rešavanju ove situacije daju u odgovornost organa unutrašnjih poslova i jedne i druge republike i, razume se, saveznog faktora.

Ja molim da se vojska što manje koristi u ovom slučaju; da se ona koristi u krajnjoj nuždi. Tako ja razumem težinu naše situacije. Jer, to je presedan. Sutra ćemo vojsku morati da upotrebljavamo u Rožaju, Novom Pazaru itd. Vi znate koliko je tamo "fitalja" spremljeno da se potpali.

Uradite s vojskom što ste naumili; pomozite Crnoj Gori u tome, pomozite Pavlu Bulatoviću, srpskom MUP-u, ali u sadržajnim vidovima one koordinacije koju smo mi na pro sastanku dosta jasno precizirali. Vrlo žalim što ta naša Odluka nije kako treba sprovedena. Moram da kažem da sam nadjen da su mogući takvi incidentni odnosi, kao što je s kapetanom, eliminacija njegovog učešća i prisustva koje nije nenačelne prirode. To je pitanje poverenja, pitanje saradnje koja sutradan može da bude odlučujuća u odbrani naše teritorije, u mnogo težim situacijama nego što su sada Pljevlja.

Dakle, ako dosledno i što ispravnije sprovedemo odluke sa prošle naše sednice, sa ovim novim predlozima koje ste dali, uz ovako silno angažovanje političkog rukovodstva Crne Gore, mislim da tu možemo da držimo pod našom kontrolom.

Vašim predlozima bih dodao još jedan - to je razgovor sa političkim prvacima, vodjama političkih stranaka koji komanduju paravojnim formacijama. Ta gospoda dobijaju izbore i prave političke karijere sa svojim oružanim pristalicama. Oni će nama nositi silne političke štete dugo. Oni su nam kriminalizovali život u velikim gradovima. To što se događa je zaista ozbiljno za jednu pravnu državu.

Ja ne mogu ništa precizno zaključiti. Neću ništa zaključiti. Ja sam se pridružio vašim pogledima i predlozima, a vi ste najodgovorniji ljudi da ovu izmenu mišljenja, jednostavno, prevedete u pojačanu aktivnost, pojačanu odgovornost i koordinaciju napora.

Momire, ne znam šta smo mogli više učiniti? Ako imate veće zahteve - recite!

MOMIR BULATOVIĆ:

Ja se s tim apsolutno slažem.

Samo da preciziramo jednu stvar. Predlog Panićev

da operacionalizujemo na taj način da Armija, u saradnji sa našim snagama, na određenim punktovima zaustavlja i kontroliše vozila koja imaju registarske tablice JNA i da pomaže u zaustavljanju i kontroli većih grupacija - dva, tri, pet autobusa; ako su ljudi u uniformama i naoružani to nije lako zaustaviti.

ŽIVOTA PANIĆ:

Na to sam mislio.

MOMIR BULATOVIĆ:

Kod ljudi je ogromna nedoumica. Kada je juče ovaj uhapšen odmah se postavilo pitanje u samim Pljevljima zašto baš prvo Srbin da bude uhapšen. Šta je bilo kod naše policije? Naša policija se bojala da Srbin na Srbina ne okrene cijev, jer su Muslimani stajali oduševljeno sa strane i pokazivali znak "V".

Mislim da se mora odbraniti neki princip pravne države. Te paravojne formacije nas guraju prema ogromnom zlu. Onda mi kažu, da me utješe: "Ne bi mi insistirali da se bije Srbin sa Srbinom, nego bi se okrenuli pa zajedno pobili Muslimane"; katastrofa još veća.

Ja sam zadovoljan sa ovim predlozima.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Dobro, da predjemo na drugu tačku dnevnog reda:

2. SITUACIJA U ZEMLJI - MOGUĆNOST NAPADA I IZVODJENJA VOJNE INTERVENCIJE

Dozvolite da vam izložim jednu svoju strepnju, zabrinutost; ne morate se izjašnjavati iscrpno, ali bih hteo tu strepnju da vam prenesem, da vam je ostavim, pa da je u sebi proverite, i da je odbacite sutra ako nisam u pravu.

Imam doživljaj da naša situacija postaje sve teža, sve dramatičnija, sve neizvesnija i postaje sasvim kritična.

Više se ne radi o naporima za skidanju sankcija. Sada se radi o tome da li možemo da izbegnemo vojnu intervenciju. Po mom mišljenju, stvaraju se motivacije za vojnu intervenciju, traže se motivacije; isceniraju se povodi, t izgledi za vojnu intervenciju izgledaju sve veći.

Mi bi bili politički nezreli ljudi ako ne bi ljučili, pored ostalog, i ovo:

Naša spoljna politika i Panićeva silna akta ne nije dala velike rezultate. Po mom mišljenju, ti rezultati skromni; oni su propagandni; oni su medijski; oni nisu politički, ili su politički u skromnoj meri, u meri koja je daleko od toga da može biti kao odrednica odlučujuća u stavovima i politikama velikih sila, EZ, Saveta bezbednosti, i posebno Amerike.

Naši naponi da idemo ka ubrzanom demokratizaciji i transformaciji društva, da tu postignemo neke efekte, nisu dali odredjene rezultate i nisu značili ono što nam se činilo da može značiti. Pokazalo se da ti izgovori da je reč o nacional-boljševizmu u Srbiji ili "prefarbanim" komunistima, "rozkastim" komunistima u Crnoj Gori na vlasti, to su doista izgovori. To nije bila ozbiljna optužba i ozbiljan razlog za naš ovako težak međunarodni položaj.

Ne znam šta smo mogli više da učinimo za ovih mesec dana nego ovo što činimo: izbori, Ustav, "okrugli sto", zakoni koje spremamo. Pa, ipak, kad čitate stranu štampu, kad pratite stavove - ništa se prema nama bitno nije promenilo.

Ja imam privatnu procenu - vi je odmah porecitate - da Muslimani određuju i diktiraju odnos svetske zajednice prema nama svojim izuzetno moćnim zaštitnicima i jednom agresivnom beskrupuloznom, ratobornom politikom koju vode svim sredstvima na međunarodnoj sceni. Muslimani biju odsudnu bitku za svoju koncepciju, za svoju državu, za svoju ideologiju, za svoj svet na Balkanu i Evropi. Oni imaju objektivne uslove

da tu bitku dobiju. Oni ne bi bili što to jesu ako ne bi ovakve prilike kakve postoje u svetu propustili da izvojuju odlučujuću bitku nad nama Srbima, Crnom Gorom, Jugoslavijom. Sada se Tudjman silno učvrstio, koji će to, kao nacionalni vođa i tvorac nove hrvatske države, iskoristiti da "pliva" na "muslimanskom talasu", da ostvari svoje ciljeve u Bosni i Hercegovini i da nas likvidira u Bosni i Hercegovini i rešiti pitanje kraja i srpsko pitanje u Hrvatskoj.

Mislim da je ta koalicija, uz pomoć neislamskih faktora i američkog faktora, spremna da nas potuče, da nas potuče vojnički; oni hoće nas da poraze u ratu. Ja ne vidim tu nikakvih ozbiljnih nastojanja da oni žele mir pregovorima; oni hoće da nas potuku. Da hoće mir pregovorima, mi bismo s njima mogli da se sporazumemo i oko teritorije, oko granica i svih tzv. unutrašnjih problema države Bosne i Hercegovine. Vi vidite da od toga nema ništa.

Milošević i Bulatović su pozvani, sa predsjednicima svih republika, idući petak u Brisel. Ne znam da li će oni da idu, zašto će da idu i da li treba da idu? Taj njihov put zaslužuje poseban razgovor i moraćemo da izmenimo mišljenja o tome. Ja imam neki svoj pogled, neki svoj predlog, za koji nisam siguran da je sasvim razuman, i biće potrebe da se proverii.

Dakle, naša situacija se ubrzano pogoršava, pogoršava se položaj naše države, a imam osećaj da se mi ponašamo inercijski - redovno, po redovnom stanju. To jeste naša stara moć i nadmoć da se u ovakvim prilikama ponašamo redovno.

Biću slobodan da vojsci predložim vanredno ponašanje. Ja vidim u vašim izveštajima (obraća se generalu Paniću) da vi radite na podizanju bojne gotovosti i da je to stalni vaš napor. Medjutim, ono što ja znam - možda ne znam najbitnije - meni se ne čini da se vi spremate za najgore.

ŽIVOTA PANIĆ:

Za rat?

DOBRICA ČOSIĆ:

Za rat. Mislim da morate da se spremate za najgore,

a kako i šta sve činiti u tom najgorem, treba da se dogovor na najvišem mestu i u najkompetentnijem sastavu.

Ako imat, potrebe, razloga ili ste uvereni da je moja briga opravdana, recite mi nešto, recite i sebi; ako ne - mi ćemo u utorak imati Državni savet. Vi ste se možda iznenadili mom predlogu da sam, koristeći jednu ustavnu moć, konstituisao Državni savet. Molim vas da mi verujete je on neophodan. Taj forum najodgovornijih ljudi biće po da formuliše našu neposrednu državnu politiku, tim pre što moramo da ovladamo politikom predsednika Vlade i Vlade koja je dosta "komotna", vodi se u prvom licu. Mi dolazimo kao država u vrlo nepovoljan položaj.

Jedan stranac mi je danas rekao: "Londonska konfencija o Jugoslaviji može vam biti islamska inkvizicija, ako uspe njihova namera da dovedu četiri islamske države, a sve ono što će da nose faktori američkog uticaja".

Molim vas da se pripremite za razgovor u utorak. Smatram da odluke koje budemo doneli u utorak obavezuju sve nas na našim radnim mestima da delujemo kao jedinstvena celina.

Vi ste (obraćajući se generalu Paniću) predložili da taj sastanak držimo u Karadjordjevu. Pošto imamo mnogo posla, a noću se ne može putovati, predlažem da idemo bliže - u Dobanovce.

ŽIVOTA PANIĆ:

Da bi se izvršio organizovani napad, kako to pripremaju "zapadnjaci", treba da prodje dosta vremena; oni ne mogu sada da krenu.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Da li ste vi sigurni koliko su oni vremena utrošili za pripreme?

ŽIVOTA PANIĆ:

Oni moraju da izvrše pripremu dovodjenja jedinica.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Možda su te pripreme već izvršene?

ŽIVOTA PANIĆ:

Nisu, jer mi to pratimo.

Oni sada mogu da izvrše jedan avio-udar na nas, k neku opomenu, i to da dejstvuju po jedinicama srpske vojske BiH i vitalnim objektima u Srbiji i Crnoj Gori, kao što su Aerodrom Podgorica, svi naši aerodromi, vojna industrija i

Mi smo za to izvršili određene pripreme. Mi pratimo. Sve naše jedinice PVO su u povišenom stepenu gotovosti; stalno traže da se ta gotovost malo skine, ali to nećemo učiniti. Oni mogu da izvrše desantiranje na području Prevlake - i za to smo spremni, a desantiranje bi se vršilo od jedinica koje su već pripremljene u Italiji.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Da, to znam.

ŽIVOTA PANIĆ:

Pripremljene su i jedinice Hrvatske. I Hrvatska sada ide da oslobadja svoju teritoriju na Prevlaci. Kasnije bi se uvukla vojska Evropske zajednice, Amerikanci itd.

Medjutim, da bi to učinili Savet bezbednosti mora da donese jednoglasnu odluku da se snage angažuju. Ja lično ne verujem da će do toga doći.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Noćas je sednica Saveta bezbednosti.

ŽIVOTA PANIĆ:

Ako je, sada su Amerikanci u manjini. Videli ste da njihov predlog oko ljudskih prava podržalo je samo šest zemalja; znači, nešto nije u redu.

Buš ima sada dosta nezgodnu situaciju. Mi "navijamo" da on pobedi, jer je bolje Jugoslaviji sa Bušom, nego bez Buša; to je sigurno. Medjutim, njegova potpuna aktivnost će da dodje pred izbore - septembar-oktobar, kada će najviše raditi na propagiranju. Ovim merama koje preduzima želi da zadovolji javno mnjenje koje je maksimalno pripremljeno za ratnu opciju.

DOBRICA COSIĆ:

Vidite šta se s logorima dogodilo, kako su logori iskorišćeni.

ŽIVOTA PANIĆ:

Najgore je, gospodine Predsedniče, što ne znamo šta će sutra da bude i šta nam planiraju. Oni su sada udarili na logore; dali su spisak po logorima: 250, 370, 2000, 5000 itd.

MOMIR BULATOVIĆ:

Oni to prikazuju na televiziji.

ŽIVOTA PANIĆ:

Oni prikazuju što su montirali.

DOBRICA COSIĆ:

Kakav je to logor Omarska?

ŽIVOTA PANIĆ:

Oni zarobljenike Muslimane čuvaju u zatvorima. Zatvori su privremenog karaktera. Naši makar ove čuvaju, a oni naše poubijaše sve. Njima svi veruju, nama ne veruju. To je režija. Oni su tu režiju napravili i po toj režiji idu i samo taj mrežni dijagram štikliraju.

DOBRICA COSIĆ:

Da.

ŽIVOTA PANIĆ:

Stalo se malo, pa se videlo da se javno mnjenje u svetu menja, situacija nije kako treba. Odmah se Tačerka angažuje; Mejdžor smatra da to nije u redu.

Britanska obaveštajna služba najbolje podatke ima i najbolje procene daje. Ono što čujete preko radija, a što su Britanci dali, smatrajte da je u redu.

Rusi su se, prema našim saznanjima, priklonili svim ovim stvarima. Međutim, ne bi trebalo to da prihvate i oni će prvi da budu ti koji će da kažu "ne". Ja u to verujem.

PAVLE BULATOVIĆ:

Pretpostavlja se da od 6 do 7 hiljada talijanskih vojnika ima u Albaniji.

ŽIVOTA PANIĆ:

Ne ima - vidjeni su!

DOBRICA ĆOSIĆ:

Nećemo širiti temu, o tome ćemo razgovarati u utorak. Ja sam iskoristio priliku da izrazim tu strepnju. Ja sam dva dana vrlo uznemiren i - da ne krijem - uplašen.

MOMIR BULATOVIĆ:

Neke stvari su izvan našeg domena moći. Da li će nas oni napasti ili ne, zavisi od njihovih interesa. Ono što mene strašno plaši, to je da užasno gubimo vrijeme, da nama prolaze nedelje i nedelje, a da nismo utvrdili šta je to što je minimum naše državne politike za što zaista moramo da ratujemo, ako nam druge nema.

DOBRICA ĆOSIĆ:

To je osnovno.

MOMIR BULATOVIĆ:

Ja danas dobijam poziv za Konferenciju u Brisel. Mi nismo imali prilike da međusobno razgovaramo. Ja sam sa neprijatnim iznenadjenjem shvatio da naš kolega i prijatelj Vlatko Jovanović, ministar inostranih poslova, nije u posedu onih informacija koje smo ovde zaključivali mnogo se mučeći na našem Savjetu odbrane. Nama treba koordinacija. Ako nam je sudbina da ginemo kao naši preci, bar da znamo zbog čega treba da ginemo.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Tako je.

MOMIR BULATOVIĆ:

Mislim da smo bez ikakve potrebe izgubili jednu nedelju. Vi se sećate da smo razgovarali oko toga da Ministarstvo inostranih poslova treba nešto stučno da nam obradi. Meni je Vlatko Jovanović rekao da ne može ništa da obradi.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Dao sam mu nalog, ali dockan.

MOMIR BULATOVIĆ:

On mora da prisustvuje projektnom zadatku. On iz toga što mi kažemo da izvuče materijal, pa da ponovo sjednemo.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Ja usput ponekad bivam obavešten od predsednika Vlade, ali to nije dovoljno, a o mnogim akcijama i događajima nisam obavešten. Tu idu note, pisma, faksovi o krupnim pitanjima. Slažem se da smo izgubili vreme, i dalje gubimo vreme.

Sa ljudima iz Bosne moramo naći jedan način odnosa i uticaja koji mora da bude na višem stupnju nego do sada. Naša odgovornost za njih je veća i njihova odgovornost prema nama mora biti mnogo veća.

Zahvaljujem vam na razgovoru.

(Razgovor završen u 21,00 sati).